

داروهای لاغری را خودسرانه مصرف نکنید

6 تیر 1405

یک فوق تخصص غدد درون ریز و متابولیسم بالغین، نسبت به مصرف خودسرانه داروهای لاغری و تجویز آنها در اماکن غیرپزشکی هشدار داد.

دکتر مهتاب نیرومند، با اشاره به اینکه داروهای لاغری نباید جایگزین سبک زندگی سالم شوند، گفت: این داروها ابزاری برای مدیریت علمی وزن در افراد واجد شرایط هستند.

وی افزود: داروهایی نظیر سماگلوتاید با نام تجاری اوزمپیک و تیرزپاتاید با نام تجاری مونجارو که در بازار ایران نیز با نام‌های مختلف یافت می‌شوند، در ابتدا برای درمان دیابت توسعه یافته بودند. این ترکیبات با افزایش ترشح انسولین، ارتقای متابولیسم و مهار ترشح گلوکاگون، به کنترل دقیق قند خون کمک می‌کنند.

نیرومند توضیح داد: بر اساس تحلیل‌های تخصصی انجام شده، لازم است در مورد تفاوت میان نسل‌های مختلف داروهای موثر بر مرکز سیری، اصلاحیه علمی آرایه شود. یکی از سوءبرداشت‌های رایج در این حوزه، این است که تغییر در ساختار مولکولی داروهای جدید، باعث تغییر در محل اثرگذاری آن‌ها می‌شود. با این حال، شواهد نشان می‌دهد که داروهای جدیدتر نظیر سماگلوتاید و تیرزپاتاید دقیقاً مشابه داروهای کلاسیک‌تر مانند لیراگلوتاید از طریق تاثیر بر مرکز سیری عمل می‌کنند. نقطه تمایز اصلی، نه در مکانیسم اثر، بلکه در پروفایل فارماکوکینتیک آن‌ها نهفته است.

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی خاطر نشان کرد: تغییرات ساختاری در این داروهای جدید، با هدف بهینه‌سازی طول عمر دارو در خون و تقویت قدرت اثر صورت گرفته است. این پیشرفت تکنولوژیک، منجر به تحولی در الگوی مصرف شده است؛ به گونه‌ای که بیماران برخلاف نسل اول که نیاز به تزریق روزانه داشتند، اکنون می‌توانند با استفاده از داروهای جدید، تنها به یک بار مصرف در هفته بسنده کنند.

نیرومند تاکید کرد: تجویز این داروها تحت هیچ شرایطی تصادفی نیست و بر اساس شاخص توده بدنی (BMI) و وجود عوامل خطر جانبی تعیین می‌شود. طبق پروتکل‌های علمی، این داروها در دو دسته اصلی قابل تجویز هستند.

وی توضیح داد: افرادی با BMI بالاتر از ۳۰ که بدون نیاز به عوامل خطر اضافی، کاندیدای درمان هستند و افرادی با BMI بین ۲۷ تا ۳۰ که در کنار اضافه‌وزن، حداقل یک عامل خطر مانند فشار خون بالا، چربی خون، کبد چرب یا دیابت را نیز دارا باشند، کاندید مصرف این دارو با مشورت با پزشک هستند.

هشدار جدی درباره مصرف غیرعلمی

نیرومند با هشدار نسبت به استفاده از این داروها برای هر نوع اضافه‌وزنی، تصریح کرد: این داروها برای افرادی که اضافه وزن آنها از حد مشخصی فراتر نرفته است، مناسب نیست.

وی افزود: تعیین نوع دارو، دوز مصرفی، مدت زمان درمان و حتی رژیم غذایی مکمل، امری کاملاً تخصصی است که تنها باید توسط پزشک و با توجه به توازن میان فواید دارو و عوارض احتمالی انجام شود؛ چرا که این ترکیبات می‌توانند عوارض جانبی خطرناک و حتی در موارد نادر، کشنده داشته باشند.

از عوارض گوارشی تا خطرات جدی و موارد منع مصرف

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی با اشاره به طیف گسترده عوارض جانبی داروهای جدید لاغری، اهمیت غربالگری دقیق پیش از تجویز را مورد تأکید قرار داد.

وی هشدار داد: تجویز این داروها در اماکن غیرپزشکی مانند آرایشگاه‌ها یا باشگاه‌ها، می‌تواند پیامدهای بسیار خطرناکی برای سلامت بیماران داشته باشد.

عوارض گوارشی و رابطه دوز با شدت عارضه

مشاوره تلفنی

مرکز تخصصی مشاوره ازدواج و تحکیم خانواده

حال خوب

دکتر رویا درویش پیشه

۰۹۱۰۲۹۰۴۷۵۸

ازدواج و زوج درمانی

نیرومند در بررسی عوارض این گروه از داروها، رایج‌ترین چالش را اختلالات گوارشی دانست.

وی توضیح داد: بروز نشانه‌هایی مثل تهوع، بی‌اشتهایی، درد شکم، تشدید ریفلکس معده و تغییر در فعالیت روده از اسهال تا یبوست از عوارض متداول این درمان‌ها است.

نیرومند خاطرنشان کرد: داروهای با اثر طولانی‌مدت و هفتگی مانند سماگلوتاید و تیرزپاتاید معمولاً تحمل‌پذیری بهتری دارند.

وی ادامه داد: رابطه مستقیمی میان دوز مصرفی و شدت عوارض وجود دارد؛ با افزایش دوز دارو، احتمال تشدید عوارض گوارشی نیز بیشتر می‌شود.

هشدار درباره پانکراتیت و درگیری‌های چشمی

وی با اشاره به عوارض جدی‌تر، از احتمال بروز التهاب پانکراس (پانکراتیت) و اختلالات بینایی در مصرف این داروها، گفت: در صورت بروز پانکراتیت ناشی از مصرف دارو، درمان باید فوراً قطع شود، زیرا این حالت به منع مصرف قطعی تبدیل می‌شود.

نیرومند توصیه کرد: بیماران در صورت بروز دردهای شدید شکمی یا تهوع غیرقابل‌تحمل، بلافاصله به مراکز درمانی مراجعه کنند.

خط قرمزهای پزشکی

وی تصریح کرد: انتخاب فرد واجد شرایط، به اندازه شناسایی افراد منع مصرف اهمیت دارد. از جمله موارد حیاتی که نباید از آن‌ها گذشت مبتلایان به سرطان تیروئید است.

این فوق‌تخصص غدد درون‌ریز و متابولیسم بالغین ادامه داد: افرادی با سابقه شخصی یا خانوادگی سرطان تیروئید از نوع مدولاری (MTC) □ به‌هیچ‌وجه نباید از این داروها استفاده کنند.

سابقه پانکراتیت و کسانی که سابقه التهاب پانکراس داشته‌اند، به ویژه اگر ناشی از داروهای مشابه بوده باشد دومین گروه در معرض خطر منع مصرف داروهای لاغری هستند که نیرومند به آن اشاره کرد.

وی اضافه کرد: مصرف الکل به عنوان یک منع مصرف نسبی مطرح است و بیماران باید از مصرف الکل خودداری کنند.

نیرومند تأکید کرد: مصرف داروهای لاغری باید در بیماران دیابتی با درگیری چشمی شدید (رتینوپاتی) با احتیاط بسیار زیاد و تحت نظر دقیق انجام شود.

مقابله با پدیده خطرناک تجویز در اماکن غیرپزشکی

وی با ابراز نگرانی از یک پدیده نادرست، هشدار داد: امروزه متأسفانه این داروها در اماکن غیرپزشکی نظیر آرایشگاه‌ها، مزون‌های لباس عروس، خیاطی‌ها و حتی باشگاه‌های ورزشی توصیه یا تجویز می‌شوند.

نیرومند تاکید کرد: این داروها، داروهای بدون نسخه (OTC) نیستند و تجویز آنها در این مکانها بسیار خطرناک است؛ چرا که دوز مصرفی و مدیریت عوارض، امری کاملاً فردمحور و نیازمند نظارت متخصص غدد است.